

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे/ योग
परीक्षा : मे - २०१६
प्रथम सत्र
विषय:- योग तत्त्वज्ञान (भाग-१) (YC - 101)

दिनांक : २५/०५/२०१६

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते. दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. योग्य शब्द निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

(१०)

- १) योगदर्शनाला सांख्यांची तत्त्वे मान्य आहेत.

अ) १५	ब) ४५
क) २५	ड) ३०
- २) तत्त्वज्ञानातील प्रश्न स्वरूपाचे असतात.

अ) अंतिम	ब) वरवरचे
क) तपशीलाचे	ड) व्यावहारिक
- ३) यांनी सोडून साऱ्या भारतीय दर्शनांनी कर्मसिद्धांत मान्य केला आहे.

अ) चार्वाक	ब) बौद्ध
क) जैन	ड) योग
- ४) वासनाशून्य आस्तित्वाचे नाव होय.

अ) मोक्ष	ब) कर्म
क) दुःख	ड) बंध
- ५) जे जाणले जाते ते होय.

अ) प्रमेय	ब) प्रमाता
क) प्रमाण	ड) प्रज्ञा
- ६) योगसूत्रांची एकूण संख्या इतकी आहे.

अ) १७६	ब) १९६
क) १९१	ड) २९६
- ७) जे अखेरपर्यंत टिकून राहते, जे सत्य आहे तेहोय.

अ) तत्त्व	ब) पदार्थ
क) सत्य	ड) नित्य
- ८) योग हे एक प्रकारचे अत्यंत गहन पण प्रभावी असे समजले जाते.

अ) भारतीय समाजशास्त्र	ब) भारतीय राज्यशास्त्र
क) भारतीय मानसशास्त्र	ड) भारतीय अर्थशास्त्र
- ९) भारतीय वंशपरंपरेत तत्त्वज्ञानाच्या संप्रदायाला म्हणतात.

अ) दर्शन	ब) दृष्टिकोन
क) प्रणाली	ड) शास्त्र
- १०) भारतीय दर्शनांनी सृष्टितील निरनिराळ्या घटना प्राणिमात्रांच्या ने होतात असे मानले.

अ) सहकार्याने	ब) कर्माने
क) संघर्षाने	ड) कर्तृत्वाने

प्र.२. टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

(२०)

- १) योगदर्शनाचे प्राचीनत्व
- २) तत्त्वज्ञानाचे कार्य
- ३) योग दर्शनातील कर्माचे प्रकार
- ४) खऱ्या योग्याची लक्षणे
- ५) तत्त्वज्ञान आणि विज्ञान यांतील संबंध

प्र.३. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

- १) तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप थोडक्यात सांगून भारतीय दर्शनांचे व्यवस्थापन स्पष्ट करा.
- २) सांख्य व योग दर्शनातील संबंधाच्या आधारे योगाचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.
- ३) भारतीय दर्शनातील कर्मसिद्धांत थोडक्यात सांगून त्याचा पुर्नजन्मसिद्धांताशी असलेला संबंध विशद करा.
- ४) भारतीय तत्त्वज्ञानाच्या दृष्टिने मोक्षसिद्धांताचे स्वरूप आणि महत्व सांगा.
- ५) योगाचे विविध उपयोग आणि प्रकार सांगून खरा योग म्हणजे काय, ते स्पष्ट करा.